

Směnka č. 2 - komentář

Dobrá ukázka velkorysosti zákona a současně fakultativnosti řady údajů, které vyžaduje formulář. Platná směnky cizí (neakceptovaná, na viděnou).

I. Chybějící místo vystavení i splatnosti řeší čl. I § 2 SŠZ:

§ 2 [Absence náležitostí]

- (1) Listina, v které chybí některá podstatná náležitost uvedená v předchozím paragrafu, není platná jako cizí směnka, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích.
- (2) O směnce, v níž není údaj splatnosti, platí, že jest splatná na viděnou.
- (3) Není-li zvláštního údaje, platí, že místo uvedené u jména směnečnickova je místem platebním a zároveň místem směnečnickova bydliště
- (4) Není-li ve směnce udáno místo vystavení, platí, že byla vystavena v místě uvedeném u jména výstavce.

II. Obecné místo splatnosti rovněž nevádí platnosti směnky, působí ovšem komplikace při překládání, srov. k tomu čl. § 87 SŠZ:

§ 87 [Místo]

- (1) Předložení směnky k přijetí nebo k zaplacení, pořízení protestu, vyžádání stejnopisu směnky, jakož i všechny ostatní úkony, které musí být provedeny u určité osoby, nutno vykonat v místnostech, kde provozuje svůj podnik, a nemá-li jich, nebo nedají-li se vypátrat, v jejím bytě. Jinde mohou být provedeny jen tehdy, souhlasí-li obě strany; souhlas se vyznačí v protestu.
- (2) Je-li v protestu poznamenáno, že se nepodařilo vypátrat místnosti, kde se provozuje podnik, ani byt, a bylo-li přesto vypátrání možné, není protest proto neúčinný.
- (3) Ustanovení odstavce 2 se nedotýká odpovědnosti protestního orgánu, který opominul konat vhodná šetření. Zůstane-li dotaz u ohlašovacího orgánu bez výsledku, není protestní orgán povinen konat další šetření.

III. Klíčovou a velmi zajímavou otázkou je u směnky č. 2 určitost směnečného obnosu. Není totiž zřejmé, o kterou korunu (českou, slovenskou?) má jít. Výkladem dospějeme ke koruně české.

K argumentaci přikládám výňatek z mého komentáře ke směnečnému a šekovému zákonu (Prospektrum, 2006). Řešení najdeme (nepřímo) v ust. čl. I § 41 odst. 4 SŠZ.

§ 41 [Platba směnek na cizí měnu]

- (1) Zní-li směnka na měnu, která není v oběhu v platebním místě, lze směnečný peníz zaplatit v tuzemské měně podle hodnoty, kterou má v den splatnosti. Prodlévá-li dlužník s placením, může majitel volit, zda má být směnečný peníz zaplacen v tuzemské měně podle kursu v den splatnosti nebo podle kursu v den platební.
- (2) Hodnota cizí měny se určí podle zvyklostí platebního místa. Výstavce však může ustanovit, že se má platit podle kursu určeného ve směnce.
- (3) Ustanovení předchozích odstavců nelze užít, ustanovil-li výstavce placení v určité měně (doložka o efektivním placení v cizí měně).
- (4) Je-li směnečná suma udána druhem peněz, který má stejné označení, avšak různou hodnotu ve státě vystavení a ve státě placení, má se za to, že je tím míněn druh peněz

platebního místa.

4. Obecné označení měny

Poslední odstavec čl. I § 41 se nevztahuje na všechny případy, kdy je ve směnce užito obecného označení měny, které se používá pro měny více států. Citované ustanovení řeší pouze situace, kdy je ve směnce užito měny, která má sice stejné označení, avšak různou hodnotu ve státě vystavení a ve státě placení.

SŠZ v těchto případech dává přednost měně platebního místa (stanoví tak nevyvratitelnou domněnkou). Příkladem může být směnka vystavená na “koruny” v České republice a splatná na Slovensku. Podle uvedeného pravidla tedy směnka zní na koruny slovenské.

Záběr čtvrtého odstavce čl. I § 41 je ale poměrně úzký – řeší jen kolizi měn místa vystavení a platebního místa a nepamatuje již na to, jak **obecně** postupovat u směnek s nedostatečně určenou měnou.

U směnek vystavené v České republice na “koruny” a splatné ve Francii – a naopak – nebo dokonce u směny vystavené na “koruny” u tuzemských směnek bychom proto při striktním pohledu - který je ale v praxi poměrně rozšířený - mohli dospět k závěru, že jde o směnku neplatnou, neboť řešení těchto variant již zákon nezná.

Takový závěr by však byl příliš unáhlený, neboť naleznul-li zákon řešení u kolize měn, tím spíše najdeme konkrétní měnu v případech, kde takové nebezpečí vůbec nehrozí. Ve všech uvedených příkladech jde tedy o platné směny znějící na koruny české.

Pouze v situaci, kdy ani stát místa vystavení ani stát místa platebního nemohou poskytnout oporu pro určení měny (směnka s údajem měny “korun” vystavená ve Francii a splatná ve Švýcarsku), lze mít za to, že nejde o platnou směnku.

Německá judikatura však dokonce i v těchto případech zakročuje ve prospěch platnosti směny, když při určení konkrétní měny umožňuje přihlídnout - v rozporu se zásadou “*quod non est in cambio, non est in mundo*” - i k okolnostem ležícím mimo směnku (např. ke smlouvám mezi účastníky). Pokud ani to nevede k určitému výsledku, je směnka neplatná pro neurčitost měny (podle Stranz, M.: Wechselgesetz, Kommentar, Walter de Gruyter 1952, s. 235, srov. také Baumbach, A., Hefermehl, W.: Wechselgesetz und Scheckgesetz, C. H. Beck 1997, s. 323).